

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การดำเนินงานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบเครือข่ายคุณค่า จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นโครงการย่อยของชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ของสำนักงานวิชาการด้านสหกรณ์ (สว.สก.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการต่อยอดจากการวิจัยกระบวนการพัฒนาสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ.2549 ทำให้เกิดเครือข่ายคุณค่า จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่สามารถแก้ปัญหาความยากจนให้มีความยั่งยืน ในทุกมิติความยากจนได้แก่ เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต จังหวัดนครศรีธรรมราช เครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนนครศรีธรรมราช และเครือข่ายตำบลสหกรณ์เฉลิมพระเกียรติตำบลเขาขาว และได้เสนอแนะที่พัฒนาผู้นำของ กลุ่ม องค์กร ของเครือข่ายให้มีจิตสำนึกความร่วมมือตามแนวทางสหกรณ์ วัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงมุ่งไปที่การพัฒนารูปแบบ เครื่องมือและกระบวนการในการปลูกจิตสำนึกความร่วมมือแก่ผู้นำสหกรณ์ เพื่อหาเสนอทางเลือกในรูปแบบ เครื่องมือและกระบวนการปลูกจิตสำนึกความร่วมมือและผลลัพธ์การใช้ที่มีต่อองค์กร งานวิจัยจึงได้มีกรอบวิธีดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน 8 ขั้นตอน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่การปัญหามาจากความต้องการของกลุ่มภาคีพันธมิตร ได้มาทำโครงการวิจัยร่วมจนได้รับทุนสนับสนุน การพัฒนารูปแบบเครื่องมือและกระบวนการฝึกอบรมตลอดจนการติดตามประเมินผลทั้งระหว่างฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดยหวังว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มองค์กร สหกรณ์และเครือข่ายในจังหวัดนครศรีธรรมราช ก่อให้เกิด เครือข่ายคุณค่า ที่มีคุณลักษณะของความร่วมมือกันบนวิถีสหกรณ์ ที่ได้เชื่อกัน ผู้นำ สมาชิก องค์กรและเครือข่าย ให้มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ภายใต้การยึดมั่นในคุณค่าสหกรณ์ (Cooperative Values) จะสามารถนำพาให้กลุ่ม องค์กร สหกรณ์และเครือข่ายภาคีพันธมิตรมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง ก่อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขแก่สมาชิก กลุ่ม องค์กร สหกรณ์และเครือข่ายอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานวิจัยใช้เวลา 1 ปี ทีมวิจัยได้ปฏิบัติการร่วมกับภาคีสมาชิกในขั้นตอนตามที่วางไว้ในเวลา 1 ปีซึ่งเป็นเวลาสั้นมากที่จะเห็นผลลัพธ์ของการใช้เครื่องมือและกระบวนการฝึกอบรมฯ บางครั้งเมื่อผู้เข้าอบรมไม่พร้อมก็ต้องรอโดยเฉพาะเครือข่ายกลุ่มผลิตภัณฑ์ จึงทำให้งานวันเวลาที่ปฏิบัติได้ต่างไปจากแผนที่วางไว้ แต่งานวิจัยได้ลุล่วงไปด้วยดี ผลการดำเนินงานวิจัยได้เป็นไปตามที่คาดหวังกล่าวคือได้มีการเชื่อมโยง เครือข่ายคุณค่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีแผนการดำเนินงาน ปรัชญาและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และรูปแบบของเครือข่ายย่อย และได้

เครื่องมือหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรมพัฒนาจิตสำนึกความร่วมมือตามวิถีสหกรณ์ พร้อมกับการติดตามผลทั้งในระหว่างการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดยงานวิจัยครั้งนี้ได้มีการฝึกอบรมกลุ่มเป้าหมาย 6 รุ่น ๆ ตามเป้าหมาย 180 คนประมาณรุ่นละ 30-35 คน จากกลุ่มสหกรณ์ 11 สหกรณ์และ 2 เครือข่าย แต่เมื่อได้ประกาศรับสมัครมีกลุ่มสหกรณ์ที่ให้ความสนใจมากบางรุ่นก็มีจำนวนที่เกิน ทำให้เกินเป้าหมาย 58 คน รวมเป็นทั้งหมด 238 คน เกิดเครือข่ายคุณค่าในระดับย่อยของการร่วมกลุ่มสหกรณ์ และเครือข่ายคุณค่า ระดับตำบล ระดับจังหวัดที่เป็นเครือข่ายเชิงธุรกิจ สังคม/พื้นที่และวิชาการและได้ดำเนินกิจกรรม ผลลัพธ์ของงานวิจัยต่อองค์กรกลุ่มสหกรณ์และเครือข่ายคือก่อให้เกิดผลให้การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและสามารถขยายโอกาสอย่างเป็นรูปธรรมในกลุ่มสหกรณ์ และเครือข่ายต่างๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการวิจัยได้มีสองแนวทางได้แก่การเสนอแนะจากโครงการวิจัยและการนำไปสู่นโยบายและการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรมีการส่งเสริมให้งบประมาณการวิจัยและพัฒนาเพิ่มเติมต่อหรือติดตามผลเครือข่ายคุณค่า จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ปฏิบัติภาระกิจของตนได้ให้มีเวลามากขึ้น การนำเสนอรูปแบบ เครื่องมือและกระบวนการฝึกอบรมต่อองค์กรต่างๆ ในระดับจังหวัด และจังหวัดอื่น ๆ ในการพัฒนาผู้นำให้มีจิตสำนึกความร่วมมือขณะที่เครือข่ายคุณค่า จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรจะได้ร่วมกับภาคร่วมจัดทำหลักสูตรการอบรมสมาชิกสหกรณ์ ตามความต้องการของกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือและกระบวนการฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจหลักวิธีการสหกรณ์และแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยและพัฒนาในกลุ่มผลิตภัณฑ์ (cluster) ของเครือข่ายผลิตภัณฑ์ หรือให้กลุ่มสหกรณ์ต่างๆ ระดับย่อยได้สามารถแก้ปัญหาการดำเนินงานในรูปแบบของ ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ให้สามารถแก้ปัญหาเครือข่าย และสมาชิกได้ อย่างยั่งยืน และสามารถขับเคลื่อนองค์กร สหกรณ์ เครือข่ายคุณค่าให้สามารถทำกิจกรรมทางธุรกิจสังคมตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ และมีวัฒนธรรมองค์กรบนคุณค่าสหกรณ์ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรสังคมให้ยั่งยืน ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการสร้างสังคมบนพื้นฐานความรู้และการอยู่เย็นเป็นสุขของสมาชิก

คำนำ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบเครือข่ายคุณค่า จังหวัดนครศรีธรรมราช (Developing Model of Value Network in Nakhon Si Thammarat Provincial) เป็นโครงการย่อยของชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ต่อเนื่องจากการวิจัยกระบวนการพัฒนาสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ.2549 เนื่องจากในจังหวัดนครศรีธรรมราชเองมีกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายจำนวนมาก จากกลุ่มองค์กรเหล่านี้จึงต้องการให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการปลูกจิตสำนึกความร่วมมือแก่ผู้นำสหกรณ์ ทีมวิจึงได้ร่วมกับภาคีพันธมิตร ได้พัฒนาเครื่องมือ หรือหลักสูตร และกระบวนการฝึกอบรมผู้นำ ให้ชื่อว่า หลักสูตรพัฒนาคุณค่าสหกรณ์ขึ้น พร้อมกับมีกรอบการประเมินผลของการฝึกอบรมไว้ชัดเจน จนทำให้ได้ผลลัพธ์ของงานวิจัยฉบับนี้ส่งผลให้เกิดรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับย่อยและระดับใหญ่ ทำให้มีผลลัพธ์ ต่อผู้นำกลุ่มสหกรณ์และเครือข่าย สามารถนำไปปฏิบัติงานเกิดผลให้ องค์กรมีการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และขยายโอกาสขององค์กรต่อไป

จากการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้โดยการให้คำแนะนำ จาก ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน รศ.จุฑาทิพย์ ภัทรวาท พร้อมกับทีมงานคณาภิพันธมิตรของเครือข่ายคุณค่า จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านประยงค์ รณรงค์ และพระสุวรรณ คเวสโก ที่เป็นวิทยากรและที่ปรึกษาโครงการวิจัย รวมทั้งรศ.ปัญญา เลิศไกร นายอวยชัย ยอดแก้ว เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และผู้นำกลุ่มเครือข่ายทุกท่าน ได้ร่วมกันปฏิบัติการในโครงการวิจัยที่ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงได้โดยดี จึงขอขอบคุณ และนมัสการทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวยินดี เจ้าแก้ว